

DI-001-008401

Seat No. _____

M. J. M. C. (Sem. IV) (CBCS) Examination

April / May – 2015

Communication Research & Development

(New Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 008401

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- 1 કોઈ પણ દસ MCQના ઉત્તર આપો : 10
- (1) ભારત કેવો દેશ છે ?
- (A) પછાત (B) વિકસિત
(C) વિકાસશીલ (D) એક પણ નહિ
- (2) સંશોધનનો અંતિમ તબક્કો કયો છે ?
- (A) સમસ્યા પસંદગી (B) અહેવાલ લેખન
(C) ઉત્કલ્પના (D) નમૂના પસંદગી
- (3) ભારતની પ્રથમ પંચવર્ષિય યોજના ક્યારથી શરૂ થઈ ?
- (A) 1950 (B) 1954
(C) 1953 (D) 1951
- (4) સામાજિક વિકાસનું ઘટક કયું છે ?
- (A) રસ્તા (B) સિંચાઈ
(C) આરોગ્ય (D) એક પણ નહિ

- (5) ભારતના ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી ખાતાના પ્રધાન કોણ છે ?
- (A) રવિશંકર પ્રસાદ (B) અરૂણ જેટલી
- (C) સૂષ્મા સ્વરાજ (D) નાયડુ
- (6) 'આયોજન દ્વારા વિકાસ' કયા રાષ્ટ્રનો ખ્યાલ છે ?
- (A) ભારત (B) રશિયા
- (C) અમેરિકા (D) ફ્રાન્સ
- (7) અસાઈત ઠાકુરનું નામ કયા લોકમાધ્યમ સાથે જોડાયું છે ?
- (A) તમાશા (B) રાસલીલા
- (C) ભવાઈ (D) જાત્રા
- (8) પ્રશ્નાવલિ શેમાં ઉપયોગી છે ?
- (A) નમૂના પસંદગી (B) વિષય પસંદગી
- (C) માહિતીનું એકત્રીકરણ (D) અહેવાલ લેખન
- (9) ભારતના છેલ્લા આયોજન પંચના ઉપાધ્યક્ષ કોણ હતા ?
- (A) આહલુવાલિયા (B) રંગરાજન
- (C) ડૉ. ભગવતી (D) કોઈ નહિ
- (10) સંચારના કાર્યો કોણે વર્ણવ્યા છે ?
- (A) ગર્ભનર (B) લેસવેલ
- (C) મેકલુહાન (D) કોઈ નહિ

(11) વિકાસ કેવી પ્રક્રિયા છે ?

- (A) કુદરતી (B) કૃત્રિમ
(C) સુયોજિત (D) સરળ

(12) ભારતનું સૌ પ્રથમ કોમ્યુનિકેશન સેટેલાઈટ કયુ હતું ?

- (A) એપલ (B) આર્યભટ્ટ
(C) રોહિણી (D) એક પણ નહિ

2 કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો : 14

- (1) સંચાર સંશોધનની વ્યાખ્યા આપી તેનું મહત્ત્વ વર્ણવો.
(2) વિકાસનો અર્થ જણાવો. વિકસિત રાષ્ટ્ર અંગે સવિસ્તર ચર્ચા કરો.
(3) લોકમાધ્યમો દ્વારા સમાજનો સર્વાંગી વિકાસ થઈ શકે ? ચર્ચા કરો.

3 (અ) કોઈ પણ એકનો ઉત્તર આપો : 10

- (1) સંચાર સંશોધનના વિવિધ ક્ષેત્રો વર્ણવો.
(2) મહિલા અને બાળવિકાસમાં માધ્યમોનું પ્રદાન ચર્ચો.

(બ) કોઈ પણ એકનો ઉત્તર આપો : 10

- (1) વિકાસશીલ સમાજની લાક્ષણિકતાઓ કઈ છે ?
(2) માધ્યમ સંશોધન એટલે શું ? તેની ઉપયોગિતા ચર્ચો.

4 (અ) કોઈ પણ બેના ઉત્તર આપો : 10

- (1) વૃદ્ધિ અને વિકાસનો તફાવત જણાવો.
- (2) ઐતિહાસિક સંશોધન પદ્ધતિ વિશે નોંધ લખો.
- (3) 'થિસિસ' (મહાશોધ નિબંધ) શું છે ?
- (4) 'આજે પણ લોકમાધ્યમો પ્રસ્તુત છે.' ચર્ચા કરો.

(બ) કોઈ પણ બેના ઉત્તર આપો : 10

- (1) કૃષિ ક્ષેત્રના વિકાસમાં કયુ માધ્યમ વધુ ઉપયોગી છે ?
- (2) નૌટંકી અને યક્ષગાન વિશે નોંધ લખો.
- (3) ભવાઈની ટૂંકી છાણાવટ કરો.
- (4) સંશોધનની સર્વેક્ષણ પદ્ધતિ શું છે ?

5 એકથી બે લીટીમાં ઉત્તર આપો : 4

- (1) ઉત્કલ્પના એટલે શું ?
- (2) મહાષ્ટ્રનું લોકમાધ્યમ.
- (3) લોકમત કોને કહેવાય ?
- (4) વિષયવસ્તુ પૃથક્કરણ એટલે શું ?
- (5) સંચાર સંશોધનની મૂળભૂત પદ્ધતિ કઈ છે ?
- (6) બંગાળનું લોકમાધ્યમ કયુ છે ?

ENGLISH VERSION

1 Answer any ten : 10

- (1) Which is India's category ?
  - (A) Backward
  - (B) Developed
  - (C) Developing
  - (D) None
- (2) Name the last step of research -
  - (A) Selection of problem
  - (B) Report writing
  - (C) Hypothesis
  - (D) Sample selection
- (3) When India's 1st five year plan begin ?
  - (A) 1950
  - (B) 1954
  - (C) 1953
  - (D) 1951
- (4) Which is component of social development ?
  - (A) Roads
  - (B) Irrigation
  - (C) Health
  - (D) None
- (5) Who is India's I.T. Minister ?
  - (A) Ravishankar Prasad
  - (B) Arun Jatley
  - (C) Sushma Swaraj
  - (D) Naydu

- (6) Which country gave 'Development through Planning' idea ?
- (A) India   (B) Russia
(C) U.S.A.   (D) France
- (7) With which folkmedia Asait Thakur is ?
- (A) Tamasha   (B) Raslila
(C) Bhavai   (D) Jatra
- (8) For which questionnaire is useful ?
- (A) Sample selection   (B) Subject selection
(C) Data collection   (D) Report writing
- (9) Who was India's last planning commission's deputy chairman ?
- (A) Ahluwalia   (B) Rangrajan
(C) Dr. Bhagwati   (D) None
- (10) Who has described functions of communication ?
- (A) Gerbner   (B) Laswell
(C) Mcluhan   (D) None
- (11) Which type of process is development ?
- (A) Natural   (B) Artificial
(C) Well-planned   (D) Easy
- (12) Which was India's first communication satellite ?
- (A) Apple   (B) Aryabhata
(C) Rohini   (D) None

- 2 Answer any one question : 14
- (1) Define communication research. Describe its significance.
  - (2) What is meaning of development ? Discuss in detail about developed nation.
  - (3) Can folk media make the society comprehensively developed ? Discuss.
- 3 (a) Answer any one : 10
- (1) Describe various areas of communication research.
  - (2) Discuss media's contribution in women and child development.
- (b) Answer any one : 10
- (1) Which are features of developing society ?
  - (2) What is media research ? Discuss its utility.
- 4 (a) Answer any two : 10
- (1) Describe difference between growth and development.
  - (2) Write a note on historical research method.
  - (3) What is 'Thesis' ?
  - (4) 'Even today folk media are relevant'. Discuss.
- (b) Answer any two : 10
- (1) Which medium is more useful in agriculture ?
  - (2) Write a note on 'Nautanki' and 'Yakshgan'.
  - (3) Discuss 'Bhavai' brief.
  - (4) What is survey method of research ?

5 Answer in 1-2 lines :

6

- (1) Define Hypothesis.
  - (2) Maharashtra folk media.
  - (3) Define public opinion.
  - (4) What is content analysis ?
  - (5) Which is basic method of communication research ?
  - (6) Name the folk medium of Bengal.
-